

Övergripande om fisketillsyn

Fisketillsynen i Sverige är uppdelad på ett flertal olika aktörer. Både myndigheter och enskilda rättighetshavare kan bedriva fisketillsyn. Även allmänheten kan, i viss mån, se till så att fiskelagstiftningen efterlevs genom att de har rätt att ingripa när brott begås. Men när man talar om fisketillsyn till vardags så är det speciellt förordnade fisketillsynsmän man talar om, men även polisen, kustbevakningen och andra myndigheter bedriver fisketillsyn och har olika uppdrag på fisketillsynens område.

Polismyndigheten

Polisen verksamhet och uppdrag regleras i polislagen (1984:387). I den står att polisen som ett led i samhällets verksamhet för att främja rättvisa och trygghet ska bedriva arbete som syftar till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och annan hjälp och att det till polisens uppgifter hör att:

1. förebygga brott och andra störningar av den allmänna ordningen eller säkerheten,
2. övervaka den allmänna ordningen och säkerheten, hindra störningar därav samt ingripa när sådana har inträffat,
3. bedriva spaning och utredning i fråga om brott som hör under allmänt åtal,
4. lämna allmänheten skydd, upplysningar och annan hjälp, när sådant bistånd lämpligen kan ges av polisen,
5. fullgöra den verksamhet som ankommer på polisen enligt särskilda bestämmelser.

Polisen har således i grunden en uppgift att

bekämpa brott och detta gäller även brott mot fiskelagstiftningen. I fiskelagen regleras även att polisen på begäran ska lämna den hjälp som behövs för fisketillsynen.

Förutom den ordinarie polisen finns sjöpolisen vilka idag finns i Stockholm och Västra Götaland. Sjöpolisen har samma uppgifter och skyldigheter som ordinarie polis, men de har specialkompetens för att bla hantera stölder av båtar och båtutrustning. Till deras uppgifter hör bla att utöva fisketillsyn och utreda brott mot fiskelagstiftningen, men de ska även:

- Förebygga och ingripa mot sjöfylleri, fartöverträdelser och vårdslöshet i sjötrafiken.
- Förebygga och ingripa mot stölder av båtmotorer, båtar och andra vattenfordon.
- Utöva jakttillsyn.
- Delta i räddningsinsatser och utreda olyckor på sjön.
- Precis som andra poliser ingripa mot alla brott, oavsett om de sker på land eller till sjöss.

Foto: Kustbevakningen

Kustbevakningen

Kustbevakningen är en civil myndighet som sorterar under Försvarsdepartementet och dess verksamhet regleras i förordning (2007:853) med instruktion för Kustbevakningen. I denna förordning klargörs myndighetens uppdrag. I första paragrafen första stycket står att "Kustbevakningen har till uppgift att bedriva sjöövervakning och utföra räddningstjänst till sjöss. Kustbevakningen ska också ha förmåga att förebygga, motstå och hantera krisituationer inom sitt ansvarsområde. Verksamheten bedrivs inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon samt på land i anslutning till dessa vatten. Vad gäller sjöar, kanaler och vattendrag omfattar verksamheten enbart Väner och Mälaren samt i fråga om miljöräddningstjänst också Vättern."

Därefter regleras att Kustbevakningen även ska bistå andra myndigheter när det gäller brottsbekämpning och förhindra och upptäcka brottslig verksamhet, ingripa vid misstanke om brott samt utreda och beivra brott eller bistå med utredningen av brott. Till detta hör att de även ska bedriva tillsyns- och kontrollverksamhet i fråga om bla fiske.

Kustbevakningen har ifråga om fisketillsyn uppgifter som inte bara kommer direkt av svenska staten utan även av mellanstatliga avtal och EU.

Kustbevakningen ska bla bedriva sådan övervakning av fisket som följer av:

1. konventionen av den 31 december 1932 mellan Sverige och Danmark angående fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen (SÖ 1933:13),
2. avtalet mellan Europeiska unionen och Konungariket Norge om ömsesidigt tillträde till fisket i Skagerrak för fartyg som för dansk, norsk och svensk flagg,
3. gränsöversörensavtalet mellan Sverige och Finland (SÖ 2010:21), och
4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG.

För verksamhet får även Kustbevakningen i vissa fall utse behöriga tjänstemän att vara gemenskapsinspektörer för EU.

Kustbevakningen ska även ansvara för Sveriges del av de kontrollåtgärder som Europeiska unionen genomför till sjöss inom ett område

som regleras av Nordostatlantiska fiskerikommis-
sionen (NEAFC) och som sträcker sig över hela
östra Nordatlanten.

För att kunna genomföra alla dessa uppgifter har
Kustbevakningen sedan 1983 polisiära befogen-

heter. För att fullgöra sina uppgifter förfogar man
bland annat över en rad avancerad utrustning
till vilket bland annat specialutrustade plan och
fartyg hör.

Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten har det övergri-
pande ansvaret för EU:s fiskerikontroll i Sverige.
Det medför att myndigheten har ansvar för
kontroll av den fisk som fångas, landas, import-
eras, exporteras, transporteras och säljs i Sverige.
Detta sker huvudsakligen genom kontroll av
efterlevnad av de regler som gäller för yrkesfisket
i landet. Det kan handla om uppföljning av kvoter
och effort (fisketid), dokumentkontroll, land-
ningskontroll, transportkontroll och beslut om
fiskestopp. Man har även ansvar för att fisker-
ikontrollen utvecklas.

Havs- och vattenmyndigheten delar även årligen
ut anslag till länsstyrelserna som de kan använ-
da för att bedriva fisketillsyn eller för utveckling
av fisketillsyn i länen. Tidigare var dessa pengar
öronmärkta för tillsynsverksamhet och fiskevård,
men sedan år 2013 är det upp till de olika läns-
styrelserna att själva internt fördela dessa medel.
Länsstyrelserna har dock över lag fortsatt att
avsätta medel till fisketillsyn. Framförallt avsätts
pengar för tillsynen i de vatten där Havs- och vat-
tenmyndigheten har föreskriftsrätt, det vill säga
efter kusten och i de fem stora sjöarna.

Länsstyrelserna

Fisketillsyn

Länsstyrelserna får årligen anslag från havs- och
vattenmyndigheten för att bedriva olika vat-
tenprojekt. En del av dessa pengar används för
att bedriva fisketillsyn samt för utveckling av
fisketillsynen. Länen ansvarar i huvudsak för de
vattenområden som ligger inom länen, men i
de stora sjöarna finns det samordningslän som
ansvarar för tillsynen i hela sjön. I Väner-
n ansvarar Länsstyrelsen i Västra Götalands län, i
Vättern Länsstyrelsen i Jönköpings län, Hjälma-
ren ansvarar Länsstyrelsen i Örebro län, i Mälaren
Länsstyrelsen i Västmanlands län och i Storsjön
Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Länsstyrelserna har löst sitt ansvar för fisketill-
synen på olika sätt. Vissa län har egen anställd
personal som bedriver tillsynen och andra har
överlåtit tillsynen på uppdragstagare, till exempel
kommun eller fiskeförening eller fiskevårdsom-
rådesförening.

Förordnande av fisketillsynsmän

Förutom att vissa länsstyrelser själva bedriv-
er fisketillsyn så är det den myndigheten som

*Länsstyrelserna bedriver fisketillsyn framförallt
i de vatten där allmänheten har rätt att bedriva
fiske.*

förordnar fisketillsynsmän. Det är länsstyrelsen
i fisketillsynsmannens hemlän som utfärdar
förordnandet. Dessa förordnanden sker efter
behov i samverkan mellan uppdragsgivaren och
länsstyrelsen.

Övriga

Förutom ovanstående myndigheter så kan även enskilda bedriva fisketillsyn. Förordnade fisketillsynsmän kan bedriva fisketillsyn på uppdrag av enskilda, men de är förordnade tjänstemän och åtnjuter därför det rättsskydd som tjänstemän har (mer om detta i flik 10). Det är detta som skiljer fisketillsynsmännen från enskilda fiskerättsägare eller funktionärer i föreningar (fiskeklubbar, fiskevårdsområdesföreningar etc) som förvaltar fiske

och som bedriver fisketillsyn i sina vatten. Det krävs således inget särskilt tillstånd i sig för att se till så att ingen bedriver olagligt eller olovligt fiske eller på annat sätt bryter mot uppsatta regler, utan det kan vem som helst göra. Dock är det bra om de som sköter fisketillsynen har en grunkompetens kring lagstiftningen som reglerar vad man får göra om man upptäcker någon som begått en överträdelse och vad som gäller kring fisket.

